

lm
LUTHERSK MISSION

| 2015

VEJLEDNING

Fraskilte og gengiftes tjeneste i menigheden

Udarbejdet af LM's Læreråd

Indledning

Denne vejledning bør læses i forlængelse af vejledningen fra 2005 om LM's grundlæggende syn på ægteskab og skilsmisse.

//////////

Luthersk Missions (LM) Landsstyrelse udsendte i 2005 vejledningen "Hvad Gud har sammenføjet. Ægteskabet under pres – og vores forholdsregler heroverfor". Heri redegøres for LM's syn på ægteskab, skilsmisse og fraskiltes indgåelse af nyt ægteskab. Vejledningen er givet ud fra De bibelske Skrifter. Lærerådet bekræfter, at det stadig står bag denne forståelse af disse vanskelige og vigtige spørgsmål, og denne nye vejledning skal læses i forlængelse af vejledningen fra 2005 og det principielle syn på disse emner.

Med denne vejledning ønsker vi at sætte nogle yderligere pejlemærker for, hvilke opgaver i menigheden¹, separerede, fraskilte og gengifte kristne søstre og brødre kan kaldes ind i. Vi konstaterer, at denne problemstilling bliver påtrængende flere steder, da der også i LM-kredse og -frimenigheder bliver flere fraskilte og gengifte – ligesom i samfundet generelt.

LM er et kristent fællesskab. Det er et fællesskab af syndere, der tror på Jesus som frelser og Herre. Og det er et fællesskab, hvor den enkelte tjener Gud og fællesskabet med

---

¹ For enkeltheds skyld er udtrykket 'menighed' brugt i vejledningen. Vel vidende, at en del kredsarbejde i LM opfatter sig mere som forening end som menighed i ordets bibelske betydning. Da vejledningen omfatter hele LM med afdelinger, kredse, mødepladser og frimenigheder har det været nødvendigt med blot et enkelt udtryk.

de gaver, Gud har givet den enkelte til fælles gavn (1 Kor 12; Ef 4).

LM er ikke perfekte menigheder. Vi lever i forventning om Guds perfekte rige. I den tid, vi tjener Gud her, ønsker vi at tjene Gud og mennesker som lys og salt i verden. Og Gud velsigner den, der følger de bibelske formaninger og bud.

Vi ønsker grundlæggende et LM, der er tydelig i sin undervisning om ægteskabets ubrydelighed og lige så tydelig, når det handler om at rumme separerede, fraskilte, gengifte, så vel som alle andre mennesker, der er kommet til kort i deres liv. Det ønsker vi i bevidsthed om, at vi alle har vores tunge ting i bagagen og alle har brug for tilgivelse fra Gud og omsorg fra mennesker.

LM's Læreråd

Fraskilte og gengiftes tjeneste i det kristne fællesskab

////////////////////////////////////

De styrende organer i LM's afdelinger, kredse og frimenigheder skal kalde og lede medarbejdere – også i den nuværende virkelighed, hvor et stigende antal LM'ere er fraskilte og gengifte.

Følelsesmæssig identifikation med den fraskiltes situation, personlige relationer og holdninger til de forløb, som har ført til den aktuelle situation, kan gøre det vanskeligt for ledere i LM at handle . Det kan også opleves vanskeligt at vejlede medlemmerne, når flere og flere i menighederne oplever begrænsninger som urimelige og ukærlige. Presset vil ikke blive mindre med tiden. Vi farves i menighedssammenhæng af tidens strømninger på godt og ondt.

Lærerådet fastholder, at velsignelse følger de bibelske formaninger og bud. I respekt for Guds ord og i kærlighed til mennesker er det nødvendigt at sætte grænser for tjenesten i menigheden.

Grundlæggende pejlemærker

Der er brug for et skøn i situationer med separation, skilsmisse og nyt ægteskab. Ud fra Skriftens vejledning om ægteskab, skilsmisse og nyt ægteskab og formaninger til at være forbillede (f.eks 1 Tim 3,1ff) har vi opstillet følgende pejlemærker.

Disse kan anvendes, når de lokale ledere i afdeling, kreds og frimenighed skal træffe beslutninger om, hvilke tjenester fraskilte og gengifte kan udføre.

Som udgangspunkt skelner vi mellem tre kategorier af tjenester:

- Funktioner med **åndelig hyrdemyndighed**: Prædikanter, Landsstyrelse, Afdelingsstyrelser, Læreråd, diverse udgaver af lokale ældsteråd, kredsformænd. Her vil vi i udgangspunktet sige nej til gengifte og fraskilte i disse positioner, og til personer, der er gift med en fraskilt (jf Matt 5, 32).
Det er bibelsk set disse opgavers karakter af forbillede for menigheden, som gør dette nødvendigt.
Dog kan der siges ja til fraskilte, hvis man skønner, at skilsmissen blev påtvunget af den anden part, eller der er tale om "separation" (ikke nødvendigvis juridisk), hvor den pågældende stadig betragter sig selv som gift.
- Funktioner med **åndelige opgaver, der ikke indeholder hyrdemyndighed**, f.eks. menige medlemmer af kredsstyrelser, frimenighedsledelser og lignende, menige LMU-styrelsesmedlemmer, menige medarbejdere i børne- teen- og ungdomsarbejde, lovsangsledere, andagter, vidnefunktioner, diakonale funktioner mm. Her må der skønnes af det lokale lederskab i hver enkelt sag, alt efter situation, forløb, betydningen af forbilledet, tidsfaktor, mv.

Hvad angår de egentlige ledere i LMBU's børne-, teen- og ungdomskredse siger vi i udgangspunktet nej til at bruge gengifte, jf 1 Tim 3,8-13.

- **Praktiske og administrative opgaver:** Her siger vi normalt ja til fraskilte og gengifte medarbejdere. Der kan dog være tilfælde, hvor situationen er et så klart brud med bibelsk etik eller åbenlyst forargelig eller stadig uafklaret, at det er rigtigt at sige nej.

I de to sidste tilfælde spiller tidsfaktoren også en rolle.

Vi overlader trygt til de lokale ledelser at implementere det i praksis. Vi er naturligvis altid rede til at gå i dialog med lokale ledelser og andre om den praktiske udformning og diverse tvivlstilfælde.

Uddybning og begrundelse for vejledningen

Hyrde- og læreropgaver

En fraskilt og gengift mand – eller en mand gift med en fraskilt kvinde – kan ikke besidde en hyrde- eller læreropgave i LM. Det betyder, at han ikke kan kaldes til forkynder (prædikant og præst) eller vælges til leder hverken på frimenigheds², kreds- eller afdelingsplan. Han kan heller ikke beholde en sådan tillidsopgave, hvis han bliver skilt, gift igen eller gifter sig med en fraskilt.

At være åndelig leder stiller større etiske krav end andre tjenester i det kristne fællesskab. Blandt de forudsætninger, Paulus opregner (1 Tim 3,1ff.; Tit 1,5ff), hedder det om både tilsynsmand og menighedstjener, at han skal være én kvindes mand. Det udelukker en gengift. Når det gælder en separeret eller fraskilt, er denne stadig én kvindes mand, om end de lever adskilt. Når det alligevel kan være nødvendigt at fratage en fraskilt mand hyrde- eller læreopgave – eller undlade at kalde ham – må det bero på, at han skønnes at bære det væsentligste ansvar for skilsmissen, eller at hans håndtering af skilsmissen miskrediterer hans omdømme som menighedsleder. Der kan også være sjælesørgeriske grunde til at holde en pause under selve den smertefulde proces, en skilsmisse er, selvom han er den forurettede part, og ledelsen derfor vurderer, at han godt kan beholde sin post. Men det må være op til et skøn hos de ansvarlige instanser.

Ordet 'tilsynsmand' dækker i Det nye Testamente nogenlunde de åndelige ledelsesopgaver, som landsstyrelse, lærerråd, afdelingsstyrelse og kredsformænd har, ligesom der i LM har været tradition for, at kaldede prædikanter har en sådan funktion. Dette svarer

---

2 I frimenigheder har funktioner med åndeligt lederansvar lidt forskellige navne.

til de tjenester, der under grundlæggende pejlemærker kaldes "Funktioner med åndelig hyrdemyndighed".

'Menighedstjener' hedder også diakon og omfatter de mænd og kvinder, som har særlige opgaver i menigheden af åndelig og praktisk karakter. I denne vejledning forstås menighedstjenere som de medarbejdere, som ikke har det formelle åndelige ansvar, men på styrelsens vegne udøver en åndelig tjeneste. Det svarer til de tjenester, der under grundlæggende pejlemærker kaldes "funktioner med åndelige opgaver, der ikke indeholder hyrdemyndighed."

Åndelige opgaver, der ikke omfatter en hyrde- og lærefunktion

Her tænkes på en række bestyrelses- og menighedsrådsopgaver, sang- og musikopgaver, mødeledelse. Om disse gælder altså, at de ikke kan beklædes af gengifte, hvis vi skønner, at de indebærer, at den person, som har posten opfattes som forbillede for menigheden. Men vi lægger op til et skøn i de enkelte situationer.

Om disse opgaver giver Bibelen ikke klare anvisninger. Det betyder, at vi i disse – og det er de fleste – tilfælde må skønne. Vi læser i ApG 6,1 ff. om de første menighedstjenere, at de var velanskrevne mænd, fyldt af ånd og visdom. Deres diakonale tjeneste må formodes at være af mere ledelsesmæssig karakter, menighedens størrelse taget i betragtning. Andre har også øvet en diakonal tjeneste.

Ved siden af bestyrelses- og menighedsrådsformænd og eventuelt deres stedfortrædere, er der en række andre bestyrelses- og rådsposter, som ikke fordrer åndelige myndighed. Disse kan beklædes af enhver, menigheden finder egnet til den.

I en række andre tjenester i menigheden kan der efter et konkret skøn lukkes op for, at gengifte kan være medarbejdere: vidne⁻³ og evangelistopgaver, opgaver i børne- og ungdomsarbejdet, ledelse af bibelstudiegruppe og seniorarbejde, tværkulturelt arbejde, genbrugsarbejde, radioarbejde mm.

Det, der for en tid kan udelukke en gengift fra opgaven, er, hvis personen ikke nyder

---

3 Må ikke forveksles med det frie vidnesbyrd, hvor enhver kan dele noget med menigheden af betydning for en selv.

►► Den fraskilte, som gifter sig igen, har i og med nyt ægteskab valgt at opgive Guds gode tanke om ægteskab mellem én kvinde og én mand

tilstrækkelig tillid i ledelse og menighed. Her må vi skønne i hver enkelt sag. Til grund for det skøn må lægges opgavens karakter, personens udrustning og omdømme i menigheden, skilsmisshistorien, hensynet til andre involverede i skilsmisshens konsekvenser. Forskelligheden i disse elementer fra tilfælde til tilfælde kan betyde, at en fraskilt et andet skønnes at kunne tjene i en bestemt opgave, mens en fraskilt et andet sted ikke skønnes at kunne tjene i en tilsvarende opgave. Den forskellighed må vi leve med, da vi tænker forskelligt om tjenester. Selv om det kan være vanskeligt at tale om en objektivt og totalt uskyldig part i en skilsmisse, vil nogle skilsmisshistorier vidne om en part, som er mere skyldig end den anden. Nogle fraskilte er skilt mod eget ønske, de kan anses for vragede, nogle er krænkede, mens andre er utro, voldelige eller uden vilje til forholdet. Det er ikke nødvendigvis den forårsagende part, som i sidste ende vælger at afslutte ægteskabet. Derfor er historierne mere komplicerede og uklare end som så, og skønnet må ikke foretages for hurtigt og uoplyst.

Da det ikke er hensigtsmæssigt, at alle i menigheden kender hele skilsmisshistorien, og da forskellige sym- og antipatier ofte er i spil i menigheden i tiden efter en skilsmisse (ofte er børnene og andre familiemedlemmer en del af menigheden), er det ledelsens opgave at skønne, om og hvornår tilliden til en part er sådan, at vedkommende (igen) kan kaldes til menighedsopgaver.

Den fraskilte, som gifter sig igen, har i og med nyt ægteskab valgt at opgive Guds gode tanke om ægteskab mellem én kvinde og én mand. Den enkelte kan have sine grunde til dette – for nogle bliver det et valg mellem mere end ét onde. Men det er en skærpelse af tillidsbruddet mellem den gengifte og menigheden. Derfor vil tiden, inden vedkommende (igen) kan tildeles tjenester, ofte være længere end for fraskilte.

Så længe det nye ægteskab sender et signal til omgivelserne, der kan opfattes i retning af manglende respekt for ægteskabet som en forpligtelse til livslang troskab, kan de to ikke vises fuld tillid i fællesskabet. Om vedkommende kan indtræde i opgaver, afhænger også af menighedens og den gengiftes relationer til tidligere ægtefælle, eventuelle børn og andre pårørende.

I LM's børne- og ungdomsarbejde i både klubber og på lejre har vi kontakt med mange, som på den ene eller anden måde er berørt af skilsmisse-konsekvenser. Børn og unge vil spejle sig i de voksne, som forkynder det kristne budskab for dem. De er rollemønstre i

►► Det er afgørende, at medarbejdere, også dem, som selv er fraskilte, taler tydeligt og kærligt om Bibelens syn på ægteskab, skilsmisse og nyt ægteskab

tro og liv. Det er afgørende, at medarbejdere, også dem, som selv er fraskilte, taler tydeligt og kærligt om Bibelens syn på ægteskab, skilsmisse og nyt ægteskab. Kan vedkommende ikke det, er det ikke en opgave, vedkommende skal kaldes til.⁴ Det er ikke i alle opgaver nødvendigt, at man kan identificere sig med, hvad LM står for, men det er nødvendigt at kunne udvise loyalitet i vejledningssituationer.

Praktiske og administrative opgaver

Når det gælder alle mere praktiske og administrative opgaver i et kristent fællesskab, er der ikke andre forbehold end rent medmenneskelige. I enkelte tilfælde kan der være personer – fx den fraskiltes egen børn, tidligere ægtefælle, andre nære eller tidligere nære relationer – som kan få det følelsesmæssigt svært med, at den fraskilte eller gengifte part har opgaver i det kristne fællesskab, mens de selv fortsat slider med sårene efter en skilsmisse eller et nyt ægteskabs indgåelse.

Styrelsen må i det enkelte tilfælde vurdere, om – og i givet fald hvor længe – hensynet til disse personer skal hindre den fraskilte eller gengifte i at påtage sig praktiske opgaver i menigheden. Når andres følelsesmæssige vanskeligheder skønnes at være usunde (ex.: manglende vilje til at slippe hadet), må vedkommende gennem samtale hjælpes til at sætte alle fri. Lykkes det ikke, kan det i yderste fald blive nødvendigt at bede den ene af parterne om at finde et andet åndeligt hjem end LM.

Nogle ord om tidsfaktoren

I det foregående har vi nævnt en "tidsfaktor", som spiller en rolle især under punkt 2 og 3 i grundlæggende pejlemærker, det vil vi uddybe lidt nærmere i det følgende:

Lederopgaven er bl.a. at gå foran i det kristne fællesskab med et godt eksempel (1 Pet 5,3) og beror, som Paulus også taler om det, på tillid og respekt. Derfor er det muligt for en fraskilt, som nyder fællesskabets tillid og respekt, og som i sine ord og færdigen viser respekt for ægteskabet, at (gen)indtræde i åndelige lederopgaver, når og hvor menigheden vælger det.

⁴ Dette gælder ikke blot fraskilte, men medarbejdere generelt, og det gælder ikke blot de her nævnte emner, men bibelske emner i øvrigt.

//////////

Erfaring og praksis taler for, at der går en rum tid, ofte år. Tiden gør ikke noget ved selve samlivsbruddet, men den giver det kristne fællesskab mulighed for at genvinde tilliden til den fraskilte. Hvor lang tid, det drejer sig om, beror på et skøn.

Til grund for det skøn må lægges opgavens karakter, personens udrustning, personens omdømme i fællesskabet, skilsmisshistorien, hensynet til andre involverede i skilsmis-sens konsekvenser. Tiden er en væsentlig faktor i den fraskiltes egen besindelse på det, der skete. Tiden er med til at genopbygge menighedens tillid til den fraskilte, den hjælper omgivelserne til at forsone sig med livet, som det blev.

Nogle fraskilte vil med tiden forstå egen skilsmisshistorie på en sådan måde, at vedkommende ikke vil kunne fungere som forbillede i en åndelig lederopgave. I enkelte tilfælde vil det heller ikke efter en rum tid være muligt at give vedkommende en ledelses-opgave af hensyn til de fraskiltes pårørende. Af disse grunde er det vigtigt ikke at forcere tiden.

Skønnet bør bygge på opklarende samtaler i forløbet med den fraskilte, ligesom det be-ror på de observationer, en ledelse gør sig under tiden. Det er vigtigt, at de implicerede parter i sådanne skøn involveres i overvejelserne og endeligt kender begrundelserne for afgørelsen. Det vil forhindre stigmatisering af de fraskilte og mytedannelser. Det vil også give frimodighed i tro og eventuel tjeneste. En sådan praksis fastholder ægte-skabet som Gudvillet og livslang forpligtelse over for både de fraskilte, gengifte og det kristne fællesskab.

Nye i det kristne fællesskab

Nogle nye medlemmer i LM's kredse og frimenigheder var fraskilte eller gengifte, før de blev kristne. I det kristne fællesskab vil de møde en bibelsk forståelse af ægteskabet, som forkynder dem, at deres tidligere valg ikke er i overensstemmelse med Guds bud og formaninger.

Vi ønsker, at disse mennesker skal bydes velkomne i vores fællesskaber og have fuld plads som kristne brødre og søstre. I et tema som dette – hvor vi nødvendigvis taler meget om at være forbillede i vores liv – er der grund til at understrege, at vi først og fremmest bør optræde som mennesker, der selv er blevet vist barmhjertighed (jf 1 Tim 1,12f). Enhver tilgivet synder kan på denne vigtige måde være et forbillede.

Men også i disse tilfælde gælder begrænsningen i hyrde- og læreropgaver og me-

▶▶ Vi bør vise brødre og søstre, som har ladet sig vejlede ud fra det gammellutherske syn, respekt

nighedstjenesten. Da helt nye i troen ikke bliver kaldet til en tjeneste i menigheden, er ønsket om at kalde dem ind i en tjeneste som regel modnet gennem et gensidigt kendskab og vunden tillid. Forud for enhver kaldelse til opgaver i LM bør der være en samtale med vedkommende. I en sådan samtale er det også naturligt at samtale om Bibelens syn på ægteskab, skilsmisse og nyt ægteskab for også i disse emner at have en fælles forståelse.

Forskellige opfattelser i LM

Vi erkender, at vejledning og praksis kompliceres yderligere, fordi nogle ledere og kaldede prædikanter i LM for egen del forkynder og vejleder ud fra det gammellutherske syn på skilsmisse og nyt ægteskab. Ifølge det syn er det muligt for den uskyldig part i skilsmis-sen at blive gift igen.

En prædikant og leder er forpligtet på at forkynde og vejlede ud fra den overbevisning, Guds ord har givet ham. Det gammellutherske syn er også gældende i en stor del af de kirkesamfund, vi i øvrigt kan identificere os med.

Vi bør vise brødre og søstre, som har ladet sig vejlede ud fra det gammellutherske syn, respekt. Ligesom vi må rumme de to syn, må vi rumme to praksisser. Derfor ønsker vi ikke bare at rumme forkyndere, der har det gammellutherske syn, men også de menne-sker, der lader sig vejlede af disse forkyndere. Fælles for begge syn er udgangspunktet: At Skriften bestemmer vort syn. Og her ser vi ikke det samme. Problematikken er ikke enestående. Vi lever også med forskelligt syn på f.eks. Tusindårsriget, tjenstedeling, nådegaver og flere andre emner.

Men der er forskel på officielt syn og accepteret syn: At det såkaldt gammellutherske syn er et accepteret, men ikke et officielt syn i LM, får bl.a. den konsekvens, at LM's frimenig-heder ikke vier fraskilte.

Den vejledning, der er givet ovenfor, er ud fra LM's officielle syn på skilsmisse og nyt ægteskab. Den vil langt ad vejen være identisk med en gammelluthersk, men adskiller sig lige præcis på spørgsmålet om den uskyldige parts ret til at gifte sig igen efter skilsmisse.

Det er – om ikke umuligt – så yderst vanskeligt at give enkle løsninger på den mod-sætning. Her ønsker vi, at lederne i de konkrete tilfælde indbyrdes og sammen med det gengifte par taler sammen for at finde veje i tildeling af opgaver i menigheden, der tjener

menighedens liv og vækst. Men da et fællesskab må forvalte efter retningslinjer for at kunne fungere, er de officielle vejledningers syn styrende for, at LM for eksempel siger nej til vielse af fraskilte i LM-frimenigheder og nej til gengiftes tjeneste som hyrder og lærere i alle tilfælde. Vi indrømmer, at dette er vanskeligt og sårbart, som livet uden for Paradis i øvrigt ofte er det.

Afsluttende bemærkninger

//////////

Det kristne fællesskab i en LM-kreds og -frimenighed afspejler, at vi lever i en ufuldkommen verden, hvor syndige tanker, ord og handlinger mærker os for livet. Det gælder både vores egne synder og andres. Noget vil mærke os med tyngde resten af livet, andet vil med tiden få en anden vægt.

Det kristne fællesskab skal også afspejle, at vi lever i syndernes forladelse. Hvad enten vores liv synes vellykkede eller mislykkede, hvad enten de matcher eller falder igennem idealerne, er det kristne fællesskab nådigt. Det er et fællesskab af benådede syndere. Apostlen Peter taler om, at den indbyrdes kærlighed skjuler mange synder (1 Pet 4,8), hvilket ikke betyder, at de skal ignoreres eller benægtes, men at vi ikke til stadighed skal minde mennesker om de synder, de har begået eller er ramt af.

Udfordringen for kristne ledere er at balancere to ting: Dels at rumme mennesker med det liv, de har levet, i det kristne fællesskab. Dels at signalere gennem den måde, de kalder til tjeneste på, og den måde, de forvalter fællesskabets tjenester på, at det ikke er ligegyldigt, hvordan man lever, men at både ledelse og menighed må fastholde Bibelens syn på rigtigt og forkert. Sagt med et udtryk af Paulus i et afsnit om netop tjenesterne, så er udfordringen at være sandheden tro i kærlighed (Ef 4,15).

Når det gælder spørgsmål vedrørende fraskilte og gengifte, er udfordringen for kristne ledere at balancere to ting:

Dels at rumme mennesker med det liv, de har levet, i det kristne fællesskab.

Dels at signalere gennem den måde, de kalder til tjeneste på, og den måde, de forvalter fællesskabets tjenester på, at det ikke er ligegyldigt, hvordan man lever, men at både ledelse og menighed må fastholde Bibelens syn på rigtigt og forkert.